

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

OTÁZKY PRE ŠTÁTNE SKÚŠKY

na Fakulte medzinárodných vzťahov Ekonomickej univerzity v Bratislave
platné v akademickom roku 2019/2020
pre študentov bakalárskeho štúdia študijného programu *Medzinárodné ekonomické vzťahy*

Predmety štátnej skúšky:

- **SVETOVÁ EKONOMIKA, predmet pozostáva z častí:**
  - Európska únia I.
  - Medzinárodné hospodárske vzťahy
  - Medzinárodné obchodné financovanie
  - Svetová ekonomika
  - Teórie medzinárodných hospodárskych vzťahov

- **MEDZINÁRODNÉ VZŤAHY, predmet pozostáva z častí:**
  - Medzinárodná politika
  - Medzinárodné právo verejné
  - Úvod do diplomacie
  - Medzinárodné organizácie a ich orgány
  - Medzinárodné obchodné právo

.....

Predmet štátnej skúšky: SVETOVÁ EKONOMIKA

Okruh predmetu: Európska únia I.

1. Integračné procesy v Európe

- vznik európskych spoločenstiev;
- EZVO – alternatíva k Európskemu hospodárskemu spoločenstvu;
- od Európskych spoločenstiev k Európskej únii – integrácia v 60.-80. rokoch 20. storočia;
- vznik Európskej únie – maastrichtský chrám a budovanie hospodárskej a menovej únie;
- proces reformy Európskej únie od Zmluvy o Európskej únii (Maastrichtskej zmluvy) po Lisabonskú zmluvu.

2. Inštitúcie Európskej únie

- členenie inštitúcií Európskej únie v kontexte Lisabonskej zmluvy;
- základné právomoci jednotlivých inštitúcií Európskej únie;
- kompetencie a úlohy jednotlivých inštitúcií Európskej únie.

3. Financovanie a rozpočet Európskej únie

- schvaľovacia procedúra rozpočtu Európskej únie;
- príjmové položky spoločného rozpočtu Európskej únie;
- výdavkové položky spoločného rozpočtu 2014 - 2020;

- viacročný finančný rámec Európskej únie na roky 2014 - 2020;
- rozpočtová bilancia spoločného rozpočtu Európskej únie.

4. Budovanie hospodárskej a menovej únie v rámci Európskej únie

- definícia hospodárskej a menovej únie;
- vývojové etapy budovania hospodárskej a menovej únie;
- Pakt stability a rastu.

5. Vývojové štádiá ekonomickej integrácie

- základné črty jednotlivých štádií ekonomickej integrácie;
- prínosy a nevýhody jednotlivých štádií;
- jednotný (spoločný) trh Európskej únie.

6. Spoločná obchodná politika Európskej únie

- ciele a princípy spoločnej obchodnej politiky Európskej únie;
- nástroje spoločnej obchodnej politiky Európskej únie;
- zmluvné nástroje spoločnej obchodnej politiky Európskej únie.

7. Spoločná poľnohospodárska politika Európskej únie

- ciele a princípy spoločnej poľnohospodárskej politiky Európskej únie;
- nástroje spoločnej poľnohospodárskej politiky Európskej únie;
- základné črty jednotlivých reforiem spoločnej poľnohospodárskej politiky Európskej únie;
- finančné nástroje spoločnej poľnohospodárskej politiky Európskej únie.

8. Kohézna politika Európskej únie

- poslanie kohéznej politiky Európskej únie;
- ciele a princípy kohéznej politiky Európskej únie;
- finančné nástroje a ich ciele podpory.

Predmet štátnej skúšky: SVETOVÁ EKONOMIKA

Okruh predmetu: Medzinárodné hospodárske vzťahy

9. Protekcionizmus vo svetovom obchode

- príčiny zavádzania protekcionistickej politiky v národnej ekonomike;
- nástroje protekcionizmu, klasické a novodobé;
- vývojové etapy protekcionizmu vo svetovom obchode.

10. Liberalizmus vo svetovom obchode

- definícia liberalizmu uplatňovaného vo svetovom obchode;
- faktory ovplyvňujúce uplatňovanie politiky liberalizmu v zahraničnom obchode štátu;
- nástroje liberalizmu vo svetovom obchode;
- vývojové etapy liberalizmu vo svetovom obchode.

11. Teritoriálna štruktúra svetového obchodu

- vývoj teritoriálnej štruktúry svetového obchodu od 2. svetovej vojny po súčasnosť;

- faktory ovplyvňujúce zmeny v teritoriálnej štruktúre svetového obchodu;
- súčasný stav teritoriálnej štruktúry svetového obchodu, najvýznamnejší exportéri a importéri, ich podiel na svetovom obchode;
- teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu Slovenskej republiky, jej vývoj od roku 1990, faktory ovplyvňujúce zmeny.

12. Komoditná štruktúra svetového obchodu

- vývoj komoditnej štruktúry svetového obchodu od 2. svetovej vojny po súčasnosť;
- faktory ovplyvňujúce zmeny v komoditnej štruktúre svetového obchodu;
- súčasný stav komoditnej štruktúry svetového obchodu, podiel primárnych výrobkov, podiel priemyselných výrobkov a podiel služieb na svetovom obchode;
- komoditná štruktúra zahraničného obchodu Slovenskej republiky, jej vývoj od roku 1990, faktory ovplyvňujúce zmeny.

13. Svetový obchod s ropou

- cenový vývoj na svetovom trhu s ropou od roku 1960 po súčasnosť;
- faktory ovplyvňujúce cenu ropy;
- ropné šoky a ich vplyv na ďalší rozvoj svetového hospodárstva;
- súčasný svetový trh s ropou a faktory, ktoré ho ovplyvňujú;
- najvýznamnejšie náleziská ropy vo svete a ich vplyv na ekonomiku ropných štátov.

14. Proexportná politika

- príčiny zavádzania proexportnej politiky v národných ekonomikách;
- nástroje proexportnej politiky a ich efektívnosť;
- príklady uplatňovania proexportnej politiky vybranými štátmi;
- proexportná politika Slovenskej republiky.

15. Doložka najvyšších výhod v medzinárodnom obchode

- mechanizmus uplatnenia doložky najvyšších výhod (dvojstranné dohody, WTO, výnimky);
- význam doložky najvyšších výhod v procesoch liberalizácie svetového obchodu;
- doložka najvyšších výhod ako politický nástroj;
- ostatné doložky používané v medzinárodnom obchode - paritná a recipročná doložka.

16. Priame zahraničné investície

- motívy a faktory ovplyvňujúce umiestňovanie priamych investícií v zahraničí;
- význam priamych zahraničných investícií pre národnú ekonomiku hostiteľskej krajiny (objem výroby, nové technológie, zamestnanosť, export);
- vplyv priamych zahraničných investícií na procesy globalizácie vo svetovej ekonomike;
- grafické znázornenie medzinárodného pohybu kapitálu;
- význam priamych zahraničných investícií na ekonomiku Slovenskej republiky (objem výroby, nové technológie, zamestnanosť, export).

17. Medzinárodná migrácia

- faktory vedúce k medzinárodnej migrácii (push a pull faktory);
- vplyv medzinárodnej migrácie na hostiteľskú krajinu;
- vplyv medzinárodnej migrácie na materskú krajinu (okrem remitencií);

- vplyv medzinárodnej migrácie na svetovú ekonomiku ako celok;
- grafické znázornenie medzinárodného pohybu pracovných síl;
- medzinárodná migrácia a Slovenská republika.

18. Remitencie vo svetovej ekonomike

- makroekonomický význam remitencií pre národnú ekonomiku materskej krajiny migrantov (spotreba, zahraničný obchod, platobná bilancia a pod.);
- využitie remitencií v národnej ekonomike materskej krajiny pri znižovaní chudoby;
- toky remitencií vo svetovej ekonomike;
- remitencie a Slovenská republika.

19. Základné ekologické problémy súčasného svetového spoločenstva

- definícia základných ekologických problémov súčasného sveta, možnosti ich riešenia;
- najvýznamnejšie globálne konferencie o životnom prostredí, riešené problémy, výsledky;
- Slovenská republika a jej základné ekologické problémy.

Predmet štátnej skúšky: SVETOVÁ EKONOMIKA

Okruh predmetu: Medzinárodné obchodné financovanie

20. Riziká v medzinárodnom obchode a ich eliminácia prostriedkami obchodného financovania v kúpnej zmluve

- charakteristika rizík v MHV a ich eliminácia pomocou výberu platobnej podmienky;
- postavenie predávajúceho a kupujúceho z pohľadu rizika;
- vymedzenie platobnej podmienky miestom, časom a spôsobom platenia;
- základná charakteristika dodacích podmienok INCOTERMS.

21. Možnosti využitia dokumentárnych akreditívov pri niektorých špeciálnych obchodoch

- význam potvrdenia akreditívu pri financovaní obchodnej transakcie;
- akreditívy v sprostredkovateľských obchodoch – prevoditeľný a back-to-back akreditív;
- predfinancovanie - akreditív s červenou a zelenou doložkou;
- postfinancovanie a diskontovanie akreditívov.

22. Financovanie a úverovanie obchodu. Exportné a komoditné financovanie

- predkontraktačné rokovania, hodnotenie bonity dlžníka, zaistenie úveru, základné formy bankových úverov;
- exportné financovanie;
- komoditné financovanie.

23. Nové trendy v medzinárodnom obchodnom financovaní

- obchodné financovanie a finančná kríza;
- inovácie v medzinárodnom obchodnom financovaní;
- inštitucionálna pomoc obchodnému financovaniu.

Predmet štátnej skúšky: SVETOVÁ EKONOMIKA

Okruh predmetu: Svetová ekonomika

24. Poľnohospodárstvo vo svetovej ekonomike

- súčasný stav svetového poľnohospodárstva;
- svetový obchod s poľnohospodárskymi produktmi;
- stredno- a dlhodobé výzvy svetového poľnohospodárstva;
- poľnohospodárstvo vo vybraných svetových regiónoch.

25. Priemysel vo svetovej ekonomike

- odvetvová a teritoriálna štruktúra svetovej priemyselnej produkcie;
- najdôležitejšie trendy súčasného globálneho priemyslu;
- outsourcing a oligopolizácia svetového priemyslu.

26. Služby vo svetovej ekonomike

- najdôležitejšie súčasné trendy globálnych služieb;
- oligopolizácia a deregulácia v službách;
- svetový obchod s komerčnými službami.

27. Ľudské zdroje vo svetovom hospodárstve

- najdôležitejšie kvantitatívne a kvalitatívne ukazovatele na sledovanie stavu populácie a ich dôsledky pre ekonomický rozvoj;
- súčasné populačné trendy vo svetovom hospodárstve;
- populácia, kvalifikačná štruktúra a hospodársky rast – základné prístupy.

28. Prírodné zdroje vo svetovom hospodárstve

- definícia pojmu prírodné zdroje;
- základné delenie prírodných zdrojov;
- najdôležitejšie energetické zdroje vo svetovom hospodárstve (obnoviteľné a neobnoviteľné zdroje).

Predmet štátnej skúšky: SVETOVÁ EKONOMIKA

Okruh predmetu: Teórie medzinárodných hospodárskych vzťahov

29. Predklasické a klasické teórie

- príčiny existencie medzinárodného obchodu;
- merkantilizmus – podmienky vo svete, filozofia, etapy, podstata, kritika;
- význam medzinárodnej deľby práce;
- predpoklady klasických teórií a ich predstavitelia;
- teória absolútnych výhod, jej uplatnenie v praxi a kritika;
- princíp komparatívnych výhod, jeho uplatnenie v praxi a kritika.

30. Neoklasické teórie

- predpoklady neoklasických teórií;
- 4 základné neoklasické teorémy, ich princíp, uplatnenie v praxi a kritika;
- testy neoklasických teórií, ich výsledky a vysvetlenia.

31. Holandská choroba

- podstata a možnosti vzniku holandskej choroby;
- mechanizmus holandskej choroby;
- predpoklady modelu, zhodnotenie ich významu pre prax;
- problémy spojené s holandskou chorobou;
- známe príklady holandskej choroby;
- liečba holandskej choroby;
- politická holandská choroba.

32. Prínosy J. M. Keynesa pre teórie medzinárodných hospodárskych vzťahov

- keynesovské multiplikátory a ich uplatnenie v praxi;
- keynesovský model ekonomickej rovnováhy;
- dôchodkový vyrovnávací účinok;
- Keynesov návrh povojnového medzinárodného ekonomického usporiadania.

33. Linderova teória dopytu

- nedostatky neoklasických teórií;
- vnútroodvetvový obchod: definícia, význam a spôsoby výpočtu;
- princíp Linderovej hypotézy;
- Linderova hypotéza a príjmová rovnosť;
- kritika Linderovej hypotézy.

34. Teórie medzinárodného výrobného cyklu

- teória imitačnej medzery;
- model medzinárodného výrobného cyklu a jeho kritika;
- model technologického cyklu;
- model lietajúcich husí.

35. Teórie colnej ochrany a protekcionizmu

- podstata teórií colnej ochrany;
- účinky cla;
- optimálne clo v malej a veľkej krajine;
- teórie ochrany novovznikajúceho priemyslu;
- účinky subvencií;
- úloha lobbingu.

36. Teórie periférneho hospodárstva

- situácia vo svete pri vzniku teórií periférneho hospodárstva;
- Singerova-Prebischova teoréma;
- teórie závislosti;
- teória nerovnej výmeny;
- možnosti rozvoja.

.....

Predmet štátnej skúšky: MEDZINÁRODNÉ VZŤAHY

Okruh predmetu: Medzinárodná politika

1. Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska v medzinárodnej politike

- kľúčové medzníky pri formovaní štátnosti;
- štruktúra najvyšších orgánov a ich miesto v koncipovaní zahraničnej politiky krajiny;
- zahraničnopolitické priority - ich vývoj.

2. Spojené štáty americké v medzinárodnej politike

- kľúčové medzníky pri formovaní štátnosti;
- štruktúra najvyšších orgánov a ich miesto v koncipovaní zahraničnej politiky krajiny;
- zahraničnopolitické priority - ich vývoj.

3. Nemecká spolková republika v medzinárodnej politike

- kľúčové medzníky pri formovaní štátnosti;
- štruktúra najvyšších orgánov a ich miesto v koncipovaní zahraničnej politiky krajiny;
- zahraničnopolitické priority - ich vývoj.

4. Francúzska republika v medzinárodnej politike

- kľúčové medzníky pri formovaní štátnosti;
- štruktúra najvyšších orgánov a ich miesto v koncipovaní zahraničnej politiky krajiny;
- zahraničnopolitické priority - ich vývoj.

5. Ruská federácia v medzinárodnej politike

- kľúčové medzníky pri formovaní štátnosti;
- štruktúra najvyšších orgánov a ich miesto v koncipovaní zahraničnej politiky krajiny;
- zahraničnopolitické priority - ich vývoj.

Predmet štátnej skúšky: MEDZINÁRODNÉ VZŤAHY

Okruh predmetu: Medzinárodné právo verejné

6. Pojem, predmet a osobitosti medzinárodného práva

- pojmy: medzinárodné právo, medzinárodné vzťahy, zahraničná politika štátu, diplomacia;
- predmet a osobitosti medzinárodného práva;
- teórie o vzťahu medzinárodného práva k vnútroštátnemu.

7. Pramene medzinárodného práva

- základné formálne pramene medzinárodného práva;
- pomocné pramene medzinárodného práva;
- rozdelenie prameňov medzinárodného práva podľa článku 38 ods. 1 a 2 Štatútu Medzinárodného súdneho dvora.

8. Štát ako subjekt medzinárodného práva

- vznik štátu a jeho právne dôsledky;
- sukcesia štátov;
- inštitút uznania v medzinárodnom práve.

9. Ostatné subjekty medzinárodného práva

- medzinárodná organizácia ako subjekt medzinárodného práva;
- národ ako subjekt medzinárodného práva;
- povstalecká strana ako subjekt medzinárodného práva;
- medzinárodnoprávne postavenie jednotlivcov.

10. Medzinárodnoprávny režim štátneho územia, štátne hranice a pohraničný režim v medzinárodnom práve

- nadobúdanie a strata štátneho územia;
- štátne hranice a pohraničný režim, štátne hranice a ich určovanie;
- rieky ako súčasť štátneho územia a ich medzinárodnoprávna úprava.

11. Medzinárodné morské právo, medzinárodnoprávny režim Antarktídy a kozmického priestoru

- právny režim územného mora, širého mora, podmorskej plytčiny, morských kanálov a úžin;
- medzinárodnoprávny režim Antarktídy;
- právny režim kozmického priestoru v zmysle dohovorov medzinárodného kozmického práva.

12. Obyvateľstvo a jeho kategórie a štátne občianstvo

- obyvatelia vo vnútroštátnom a medzinárodnom práve;
- medzinárodnoprávna úprava otázok štátneho občianstva, nadobúdanie a strata štátneho občianstva;
- otázka občianstva EÚ;
- právo diplomatickej ochrany štátnych príslušníkov.

13. Cudzinci podľa medzinárodného práva

- cudzinecký režim a jeho medzinárodnoprávna úprava a druhy cudzineckých režimov ;
- medzinárodnoprávny inštitút azylu a medzinárodné utečenecké právo;
- extradícia v medzinárodnom práve.

14. Právo medzinárodných zmlúv

- Viedenský dohovor o zmluvnom práve (1969) a predmet jeho úpravy;
- podmienky pre vznik platných medzinárodných zmlúv, dôvody neplatnosti, výhrady k medzinárodným zmluvám, spôsoby ukončenia medzinárodnej zmluvy;
- registrácia a výklad medzinárodných zmlúv.

15. Medzinárodno-právna zodpovednosť

- všeobecná charakteristika právnych následkov porušenia medzinárodného práva;
- základné prvky správania štátov v systéme medzinárodnej zodpovednosti;
- okolnosti vylučujúce protiprávnosť;
- obsah medzinárodnej zodpovednosti štátov;
- vymedzenie špecifických druhov zodpovednosti;
- sankcie v medzinárodnom práve.

Predmet štátnej skúšky: MEDZINÁRODNÉ VZŤAHY
Okruh predmetu: Úvod do diplomacie

16. Diplomacia a diplomatické vzťahy

- vymedzenie pojmu diplomacia;
- dimenzie diplomacie;
- základy právnej regulácie diplomatických vzťahov, nadviazanie a ukončenie diplomatických stykov.

17. Dejiny diplomacie staroveku a stredoveku

- diplomacia starovekej spoločnosti;
- diplomacia antických starovekých spoločností;
- diplomacia stredoveku.

18. Dejiny diplomacie renesancie, novoveku a moderných dejín

- diplomacia obdobia renesancie;
- diplomacia obdobia novoveku a moderných dejín.

19. Manažment diplomatických stykov – vnútorné a zahraničné orgány štátu pre medzinárodné styky

- charakteristika a kompetencie vnútroštátnych orgánov štátu pre medzinárodné vzťahy;
- charakteristika a kompetencie zahraničných orgánov štátu pre medzinárodné vzťahy.

20. Diplomatická misia a diplomatický zástupca

- nadviazanie a ukončenie diplomatických stykov;
- definícia a rozdelenie, funkcie, výsady a imunity diplomatickej misie;
- personál diplomatickej misie, diplomatické hodnosti a funkcie, diplomatický zbor;
- výsady a imunity členov personálu diplomatickej misie.

21. Konzulárna služba

- definícia konzulárnej služby;
- konzulárne úrady;
- členovia personálu konzulárneho úradu;
- konzulárne výsady a imunity;
- honorárne konzuláty a honorárni konzuli.

22. Diplomatický protokol

- pojem, poslanie diplomatického protokolu;
- protokolárne prednostné poradie;
- význam diplomatického protokolu pre prax.

23. Spoločenská etiketa

- charakteristika spoločenskej a pracovnej hierarchie;
- pojem a význam spoločenskej etikety pre prax;
- význam spoločenských podujatí v diplomatickej praxi;
- charakteristika pravidiel zasadacieho poriadku;

- charakteristika pracovnej a spoločenskej hierarchie.

Predmet štátnej skúšky: MEDZINÁRODNÉ VZŤAHY

Okruh predmetu: Medzinárodné organizácie a ich orgány

24. Historické podmienky vzniku medzinárodných organizácií

- politické;
- ekonomické;
- materiálne.

25. Klasifikácia medzinárodných organizácií

- podľa členstva;
- podľa rozsahu činnosti;
- podľa geografického rozsahu.

26. OSN

- charakteristika organizácie;
- ciele a činnosť;
- členstvo;
- orgány;
- pôsobnosť Slovenskej republiky.

27. Medzinárodná bezpečnostná organizácia – NATO

- charakteristika organizácií;
- ciele a činnosť;
- členstvo;
- orgány;
- pôsobnosť Slovenskej republiky.

28. Medzinárodná bezpečnostná organizácia – OBSE

- charakteristika organizácií;
- ciele a činnosť;
- členstvo;
- orgány;
- pôsobnosť Slovenskej republiky.

29. Medzinárodná organizácia – Rada Európy

- charakteristika organizácií;
- ciele a činnosť;
- členstvo;
- orgány;
- pôsobnosť Slovenskej republiky.

30. Mimoeurópske regionálne medzinárodné organizácie – ASEAN, Africká únia, Organizácia amerických štátov

- charakteristika organizácií;

- ciele a činnosť;
- členstvo;
- orgány.

31. Vyšehradská skupina (V4)

- charakteristika zoskupenia;
- ciele a činnosť;
- členstvo;
- orgány;
- pôsobnosť Slovenskej republiky.

Predmet štátnej skúšky: MEDZINÁRODNÉ VZŤAHY

Okruh predmetu: Medzinárodné obchodné právo

32. Svetové právne systémy

- pojem svetové právne systémy;
- kontinentálny právny systém a jeho pramene práva;
- angloamerický právny systém a jeho pramene práva.

33. Právne vzťahy s cudzím prvkom, priama a kolízna metóda ich regulácie

- pojem cudzí prvok, typy cudzieho prvku v právnych vzťahoch;
- priama metóda regulácie právnych vzťahov s cudzím prvkom;
- kolízna metóda regulácie právnych vzťahov s cudzím prvkom - pojem kolíznej normy, štruktúra kolíznej normy, hraničné určovatele, najvýznamnejšie pramene obsahujúce kolízne normy - Nariadenie Rím I, Nariadenie Rím II, zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom.

34. Subjekty právnych vzťahov v medzinárodnom obchode

- fyzické osoby a ich právna spôsobilosť;
- právnické osoby a ich právna spôsobilosť;
- štát ako subjekt medzinárodného obchodu, imunita štátu, diplomatická ochrana;
- obchodné spoločnosti v medzinárodnom obchode;
- osobný štatút (kolízne otázky právnej spôsobilosti).

35. Vecné práva v medzinárodnom obchode

- vlastnícke právo - pojem, obsah, vznik a zánik;
- vecné práva k cudzím veciam (vecné bremená, záložné právo, zádržné právo), zabezpečenie záväzkov vecnoprávnymi inštitútmi;
- vecný štatút (kolízne otázky vecných práv).

36. Záväzky v medzinárodnom obchode

- medzinárodná kúpna zmluva;
- medzinárodné zmluva o dielo;
- zmluvy v oblasti medzinárodnej prepravy;
- záväzkový štatút (kolízne otázky záväzkovoprávných vzťahov).

37. Riešenie sporov v medzinárodnom obchode

- medzinárodné právo procesné, právomoc a príslušnosť súdov v medzinárodnom obchodnom styku podľa Nariadenia Brusel I;
- rozhodcovské konanie v medzinárodnom obchode;
- ostatné alternatívne spôsoby riešenia sporov v medzinárodnom obchode (mediácia, konciliácia, expertíza, facilitácia).